

MENNESKELIG FAGLIGHED

cand.psych. Steen Guldager
RoSa, REGION SJÆLLAND

connec
www.connec.care

MENNESKELIG FAGLIGHED

Hvad indebærer det, at være professionel?

Hvad gør vores (ofte ubevidste) grundtænkning om,

hvad det vil sige at være professionel

ved vores måde at være sammen med de mennesker, vi skal samarbejde med?

Oplevet ensomhed

DET MENNESKELIGE

UDREDNING FOR VISO

Mand, ca. 30 år

Besøger ham på institution for fjerde gang

Må ikke gå op uden alarm, farlig

Kommer op til ham

Møder mig med et smil,

og en udstrakt arm med en sodavand til mig

Må ikke gå op uden alarm, farlig?

UDREDNING FOR VISO

Inden jeg mødte ham første gang:

Hørt til ham, læst, snakket med personale

Han elsker Brøndby IF, backgammon, bordtennis

Forpint, taler uheldigt for ham pga. ganespalte

UDREDNING FOR VISO

Møder ham første gang på en bålplads, sidder alene med hætte ned over og ryger

Begynder at snakke om, hvordan han dernede hurtigt kan finde et stykke brænde og smadre folk

Jeg spørger ind til,

hvorfor han skal kunne smadre folk?

Han bliver mobbet, ingen vil være ven med ham

UDREDNING FOR VISO

**Da han slapper lidt mere af, siger han,
'Jeg vil også gerne prøve at holde op med at ryge hash', og
kigger søgende på mig?**

**Jeg svarer, at jeg egentlig ikke lige nu er så interesseret i at
snakke med ham om hashen,
jeg vil hellere høre, hvordan han har det!
Han ser lidt undrende på mig, smiler,
og ånder lettet op**

UDREDNING FOR VISO

Jeg spørger ind til Brøndby, og om jeg må se noget af hans 'merchandise'

Han får lys i øjnene, og han viser mig op i hans lille lejlighed på institutionen

Vi ser på merchandise og han fortæller i ½ time!

Jeg fortæller noget om mig selv undervejs (kommer ikke så meget ind på AGF!)

- vi er i gang

UDREDNING FOR VISO

Hver gang udredning i hans bolig

Altid start med rundstykker og kaffe

‘– vi skal s’gu ha’ en fest’

Han arbejder som en hest med testningen

Har min hund med en dag – han passer utroligt godt på den, i en pause går han tur med den, leger ‘pind’ med den, OG holder øje med, om jeg ser, hvor god han er ved hunden – han stråler!

UDREDNING FOR VISO

Farlig? Alarm?

**Smil, fremstrakt arm,
sodavand?**

Menneskelig faglighed?

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

Jeg elsker fodbold, gud hvor jeg dog elsker den sport.

Her forleden kommer der en af køkkenpersonalet hen til mig, og spørger om jeg har været ude og se fodbold her i Holstebro. Det havde jeg faktisk ikke på daværende tidspunkt.

Her på stedet er der tilknyttet en læge.

Jeg har talt en del med den mand, om en ting, desværre, altså alkohol. Typisk snakker vi sådan her:

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

Læge: *“Hej Anders, hvordan står det til?”*

Mig: *“Det kunne have gået bedre”*

Læge: *“Er det vodka, vin, øl?”*

Mig: *“Det har været vin på det sidste, desværre for meget igen”*

Læge: *“Har du slået hovedet, eller kommet til skade på andre måder?”*

Mig: *“Ikke hvad jeg husker af, men jeg har også været godt beruset”*

Læge: *“Hvor længe har det stået på denne gang, Anders?”*

Mig: *“Jeg vil skyde på en måneds tid, måske længere”*

Læge: *“Okay, jamen vi starter dig op i Risolid, og så ser vi lige hen ad vejen. Vi kan lige snakkes ved onsdag, når jeg kommer igen. Husk at få rigeligt med væske, og se om du kan få spist noget”*

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

Nu vil jeg så fortælle om den her fodboldkamp.

Vi sætter os lidt afsides, hende fra køkkenet og jeg.

På et tidspunkt kigger jeg over imod ølteltet, og ser så ham lægen her. Jeg kan se at han bestiller en stor ROYAL Classic, og jeg nikker til ham på den her lidt "Hvad så, så er vi sgu kommet til fodbold"- agtige måde. Han nikker pænt igen, og smiler.

Da der er gået lidt tid, kommer han hen til os og sætter sig ved siden af os. Og det er her at jeg føler det hele meget anderledes. Det er en helt anden og ny mand, som jeg sidder ved siden af.

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

Snakken falder selvfølgelig hurtigt på fodbold, og alt muligt andet interessant. Så som at han skal til at flytte, og om jeg har spillet fodbold, og hvem vi hver især holder med. Om Christian Eriksens kollaps. Men følelsen af, at han lige pludselig er en helt almindelig mand, til en helt almindelig fodboldkamp, på en helt almindelig søndag eftermiddag, i helt almindeligt tøj.

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

Jeg fik en helt anden opfattelse af det her, 'Vi'.

Vi var såmænd bare på lige fod, for ingen af os havde indflydelse på noget som helst i den her kamp,

eller i og for sig på hele arrangementet.

Vi, ikke 'dem og os'.

ANDERS OM 'DEM OG OS' VS 'VI'

**'Jeg får fysisk kvalme, når de siger,
at jeg skal i misbrugsbehandling.**

Jeg er ikke alkoholiker, jeg er ikke misbruger!

De har ikke undersøgt tingene ordentligt.

De er ikke gået ordentligt ind i sagen.

**Man sætter sig da ikke på en bænk
og drikker sig pissestiv for sjov!'**

Anders' orkanbillede

Der er et skib på havet. Et stykke foran skibet er en orkan.

Skibet sender Mayday mange gange, men bliver ikke hørt.

Skibet suges længere og længere hen imod orkanen.

**Til sidst bliver skibet suget helt ind i orkanens øje,
og kan ikke længere komme ud.**

Nu er det pludseligt MEGET sværere at få hjulpet skibet ud af orkanen!

**Orkanen er overalt, og fylder det hele, man bliver bare hvirvlet
fuldstændigt rundt, hvis man prøver at komme ind eller ud.**

Anders' orkanbillede

Allerede som 10-årig der råbte jeg om hjælp.

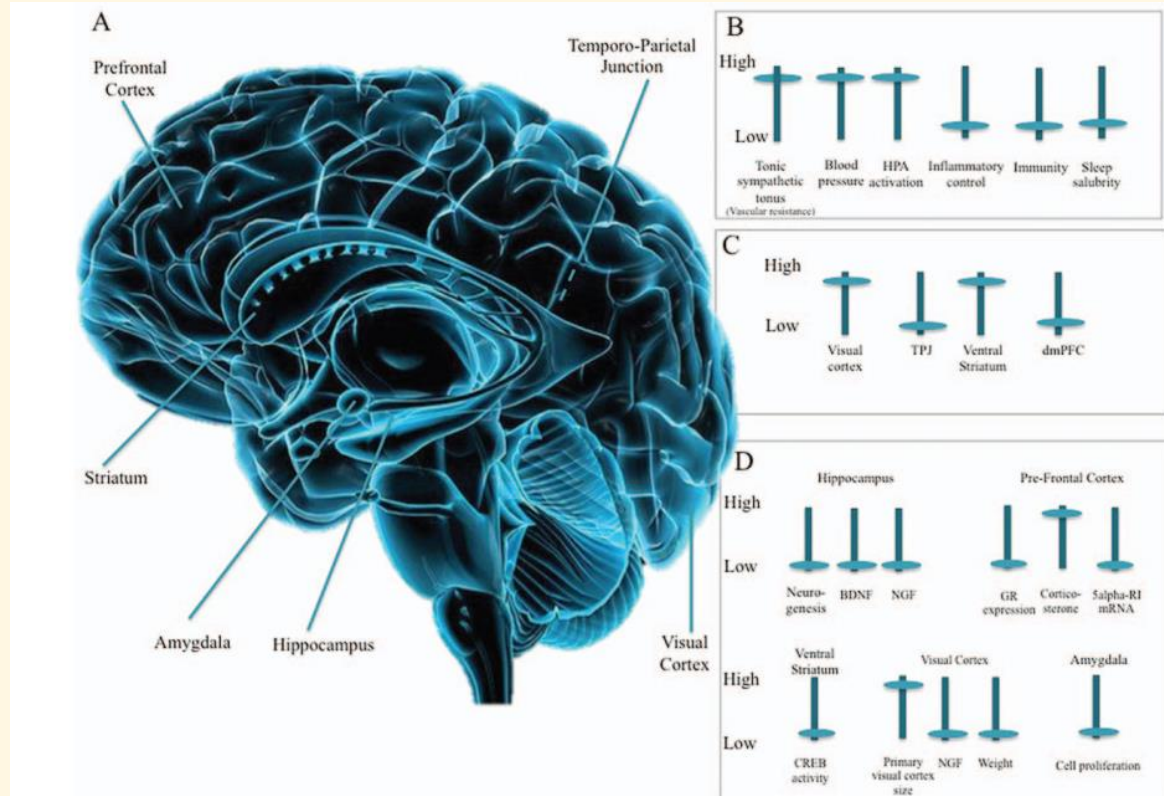
Ingen hjalp mig med de ting, der virkelig er problemerne.

Nu er jeg om et par måneder 30 år gammel,
men nu er jeg i orkanens øje.

Nu kræves der virkelig meget arbejde,
men det kunne man have undgået, hvis man havde fat om det,
det egentlig handlede om, da jeg råbte Mayday.

**Jeg var 10 år gammel,
da jeg begyndte at råbe om hjælp!**

NEUROLOGISKE/BIOLOGISKE KONSEKVENSER AF OPLEVET ENSOMHED

NEUROLOGISKE/BIOLOGISKE KONSEKVENSER AF OPLEVET ENSOMHED

- Øget sympatisk tonus > øget vasokonstriktion
> øget vaskulær resistens > øget blodtryk
- Øget aktivitet i hypothalamus-hypofyse-binyrebark-aksen
(HPA-aksen) > forhøjede cortisolniveauer
> bl.a. nedsat inflammatorisk kontrol,
immunitet og søvnkvalitet
- Angst
- Aggression

OPLEVET ENSOMHED OG DØDELIGHED

Oplevet ensomhed og øget mortalitet: odds-ratio faktor 1,45

Cacioppo, S., Capitanio, J. P., & Cacioppo, J. T. (2014).
Toward a neurology of loneliness.

Psychological Bulletin, 140(6), 1464-1504.

(odds-ratio: overrepræsentation af mennesker
med oplevet ensomhed

i gruppen af mennesker med øget mortalitet)

PSYKOPATOLOGI OG MENTAL FOLKESUNDHED

HVORDAN BEHANDLER MAN ANGST?

Psykopatologisk udgangspunkt:
fx højdosis SSRI, kognitiv terapi

Men hvad med grundpillerne i mental folkesundhed (Statens Institut for Folkesundhed),

Forebyggelse af angst, depression, etc.?

- Basis i 'den mentale kostpyramide'?

HVORDAN BEHANDLER MAN ANGST?

Man skal kunne:

- Gøre noget aktivt

- Gøre noget sammen med nogen

som i en ægte relation, fx Anders

- Gøre noget meningsfuldt

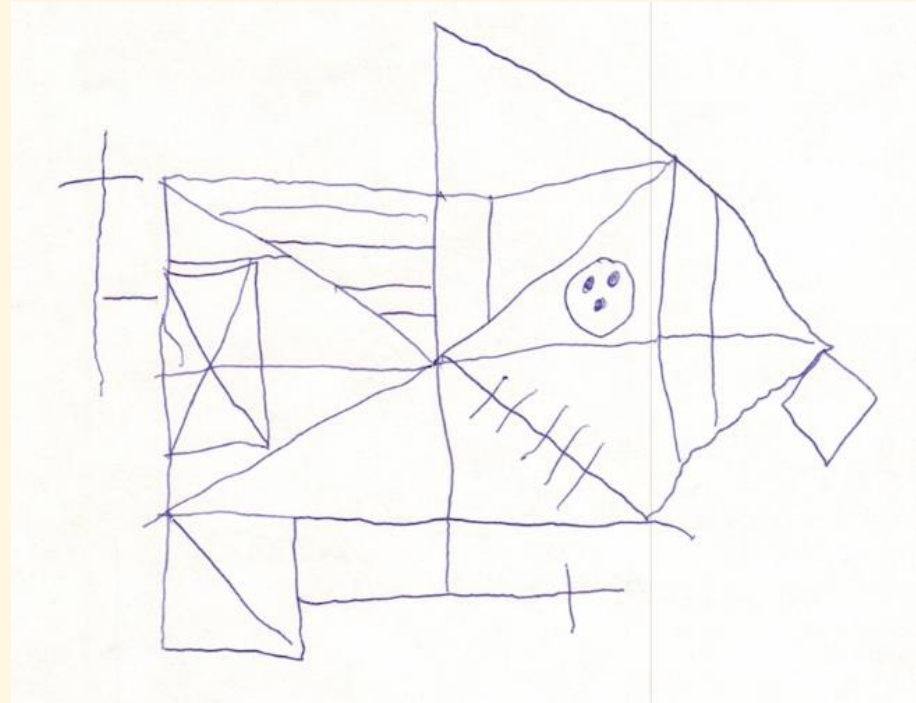
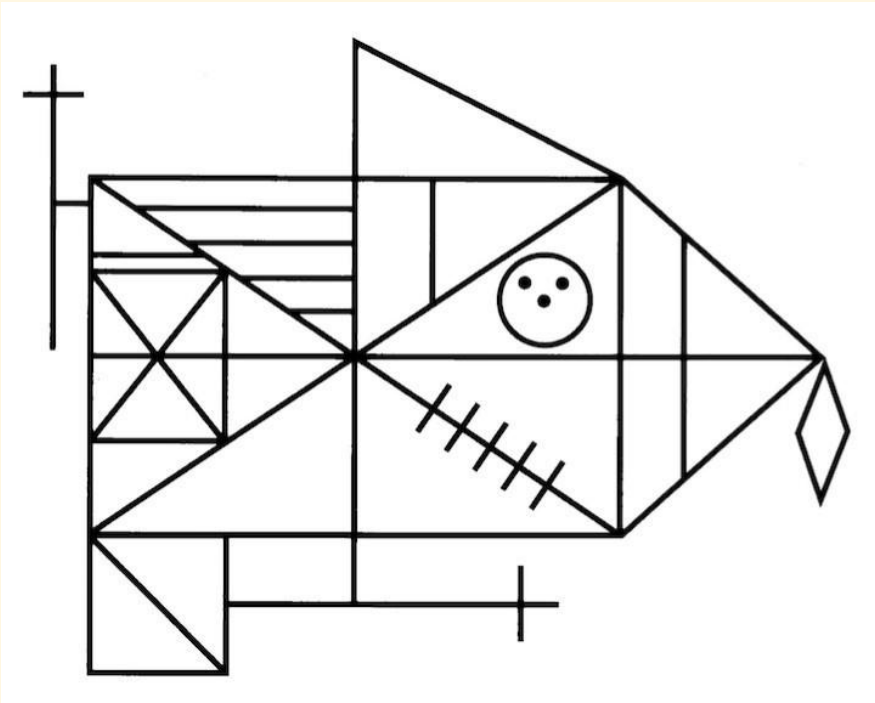
noget, der ikke handler om egne umiddelbare behov,
noget for omverdenen, fx passe en hund for nogen, sørge for
nogen - sodavand

DET FAGLIGE

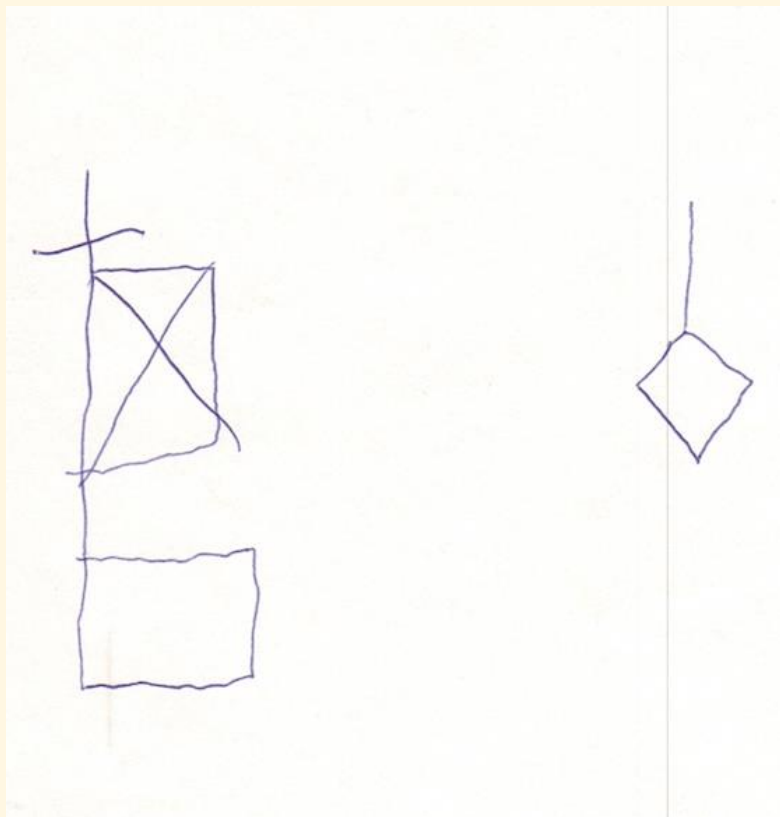

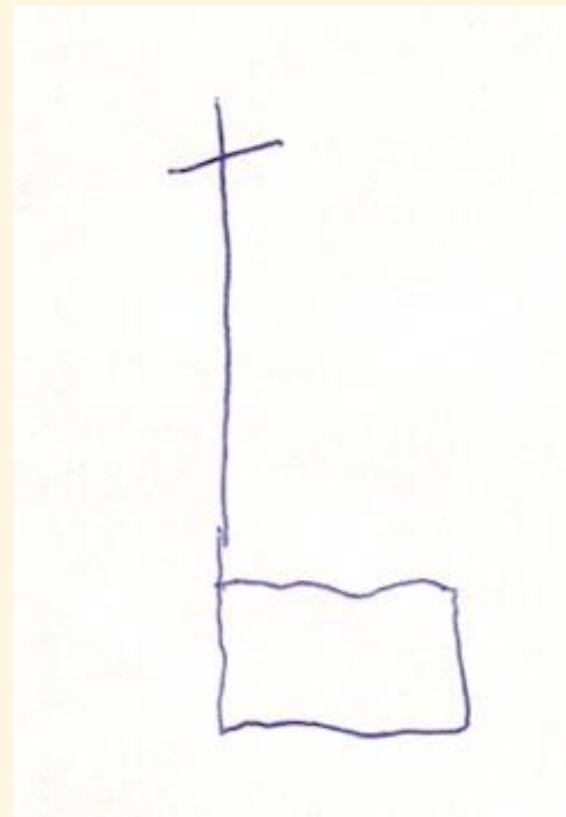
RCFT, Caroline

Hukommelse efter 2-3 minutter

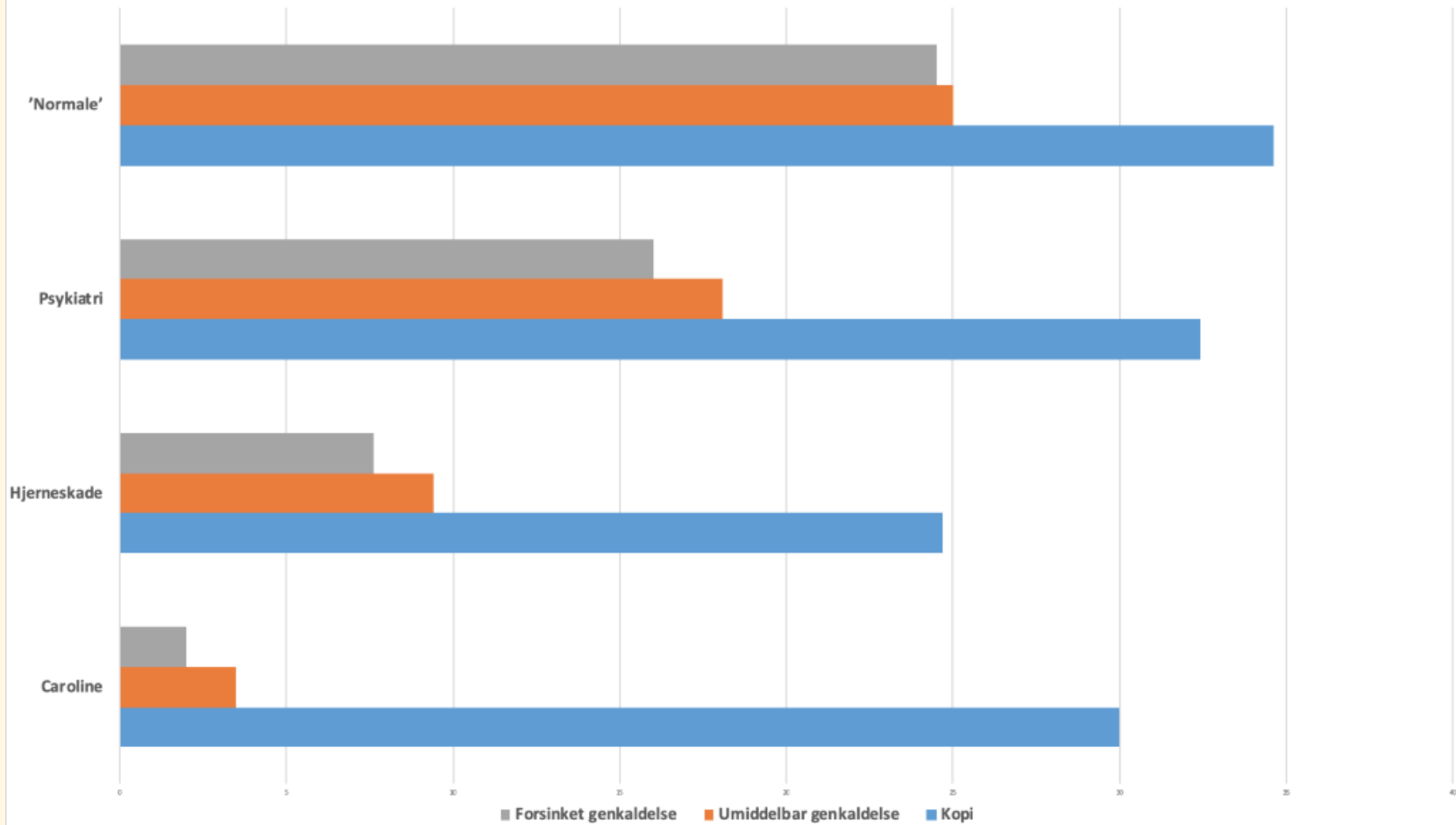

Hukommelse efter 30 minutter

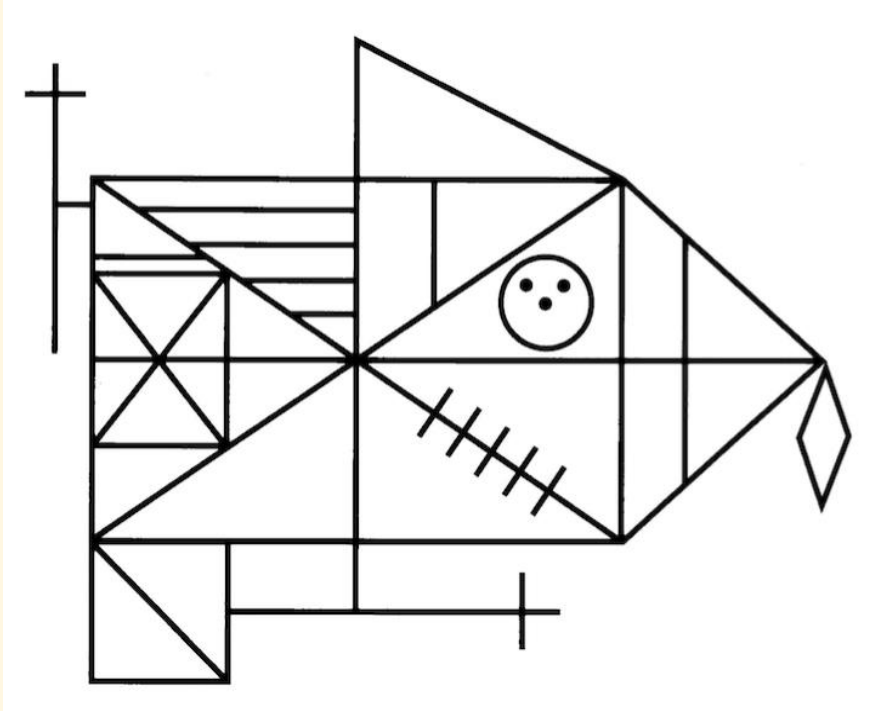

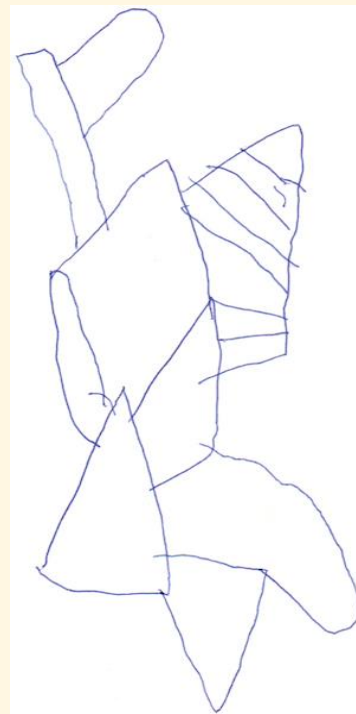
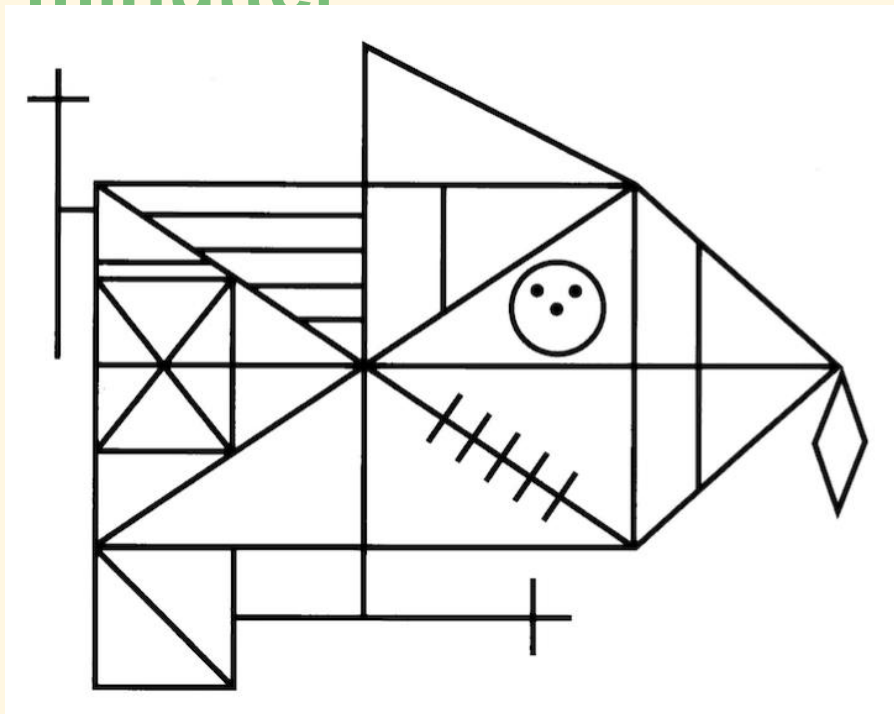
Caroline ift andre grupper

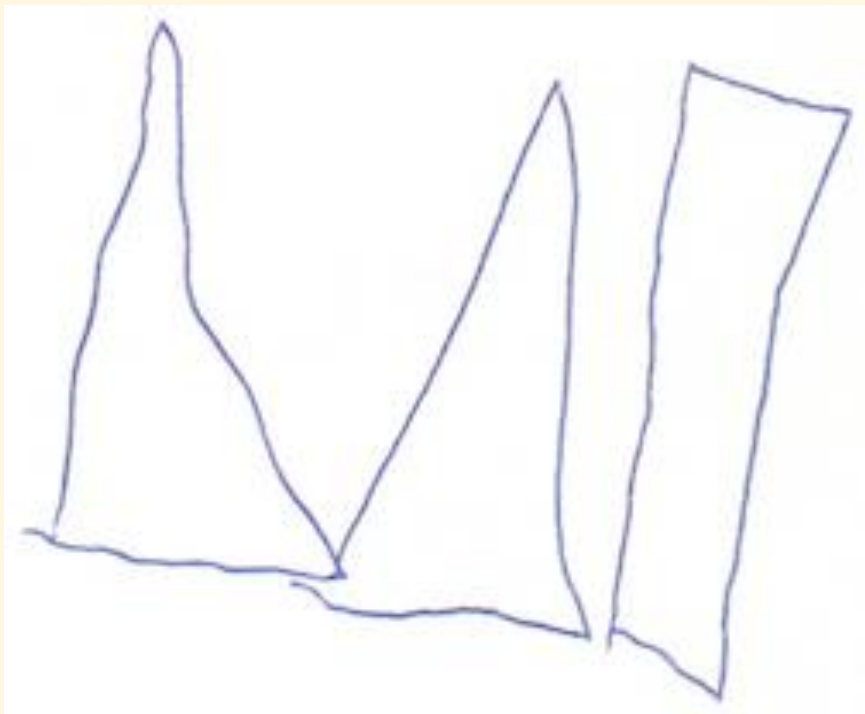
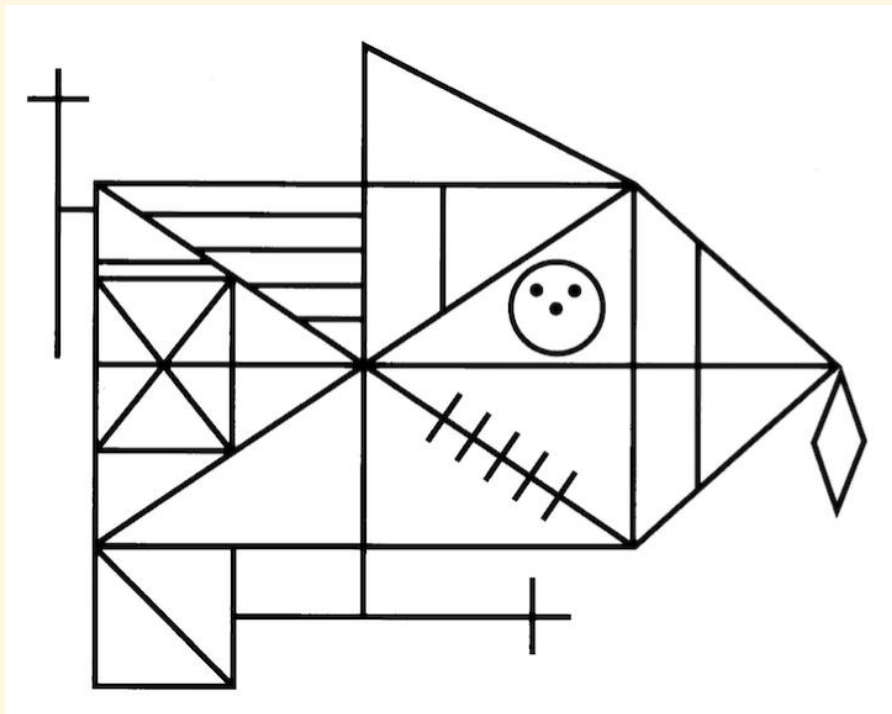
RCFT – kopi mens hun kan se originalen

RCFT – efter hukommelsen efter 2-3 minutter

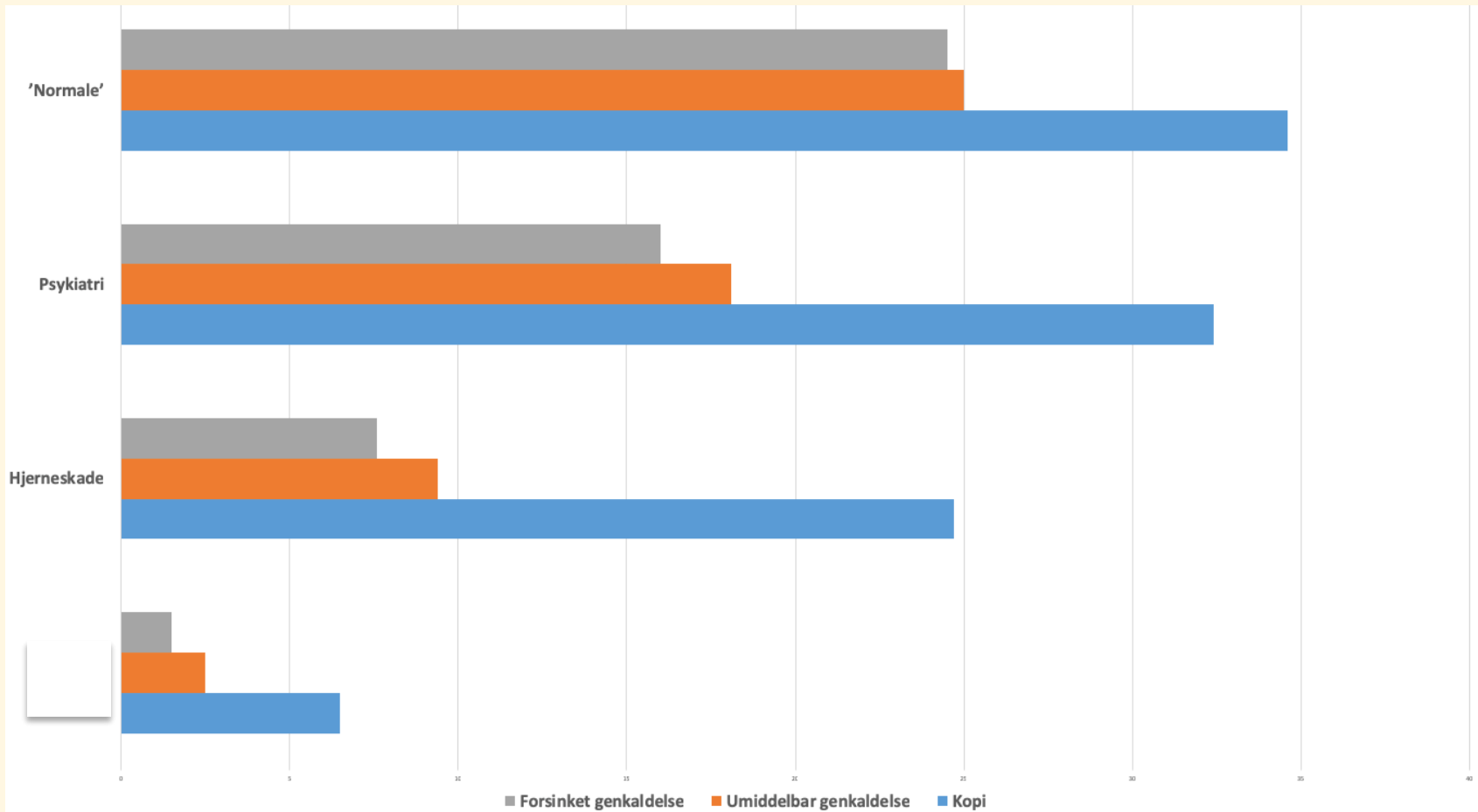
RCFT – efter hukommelsen efter ½ time

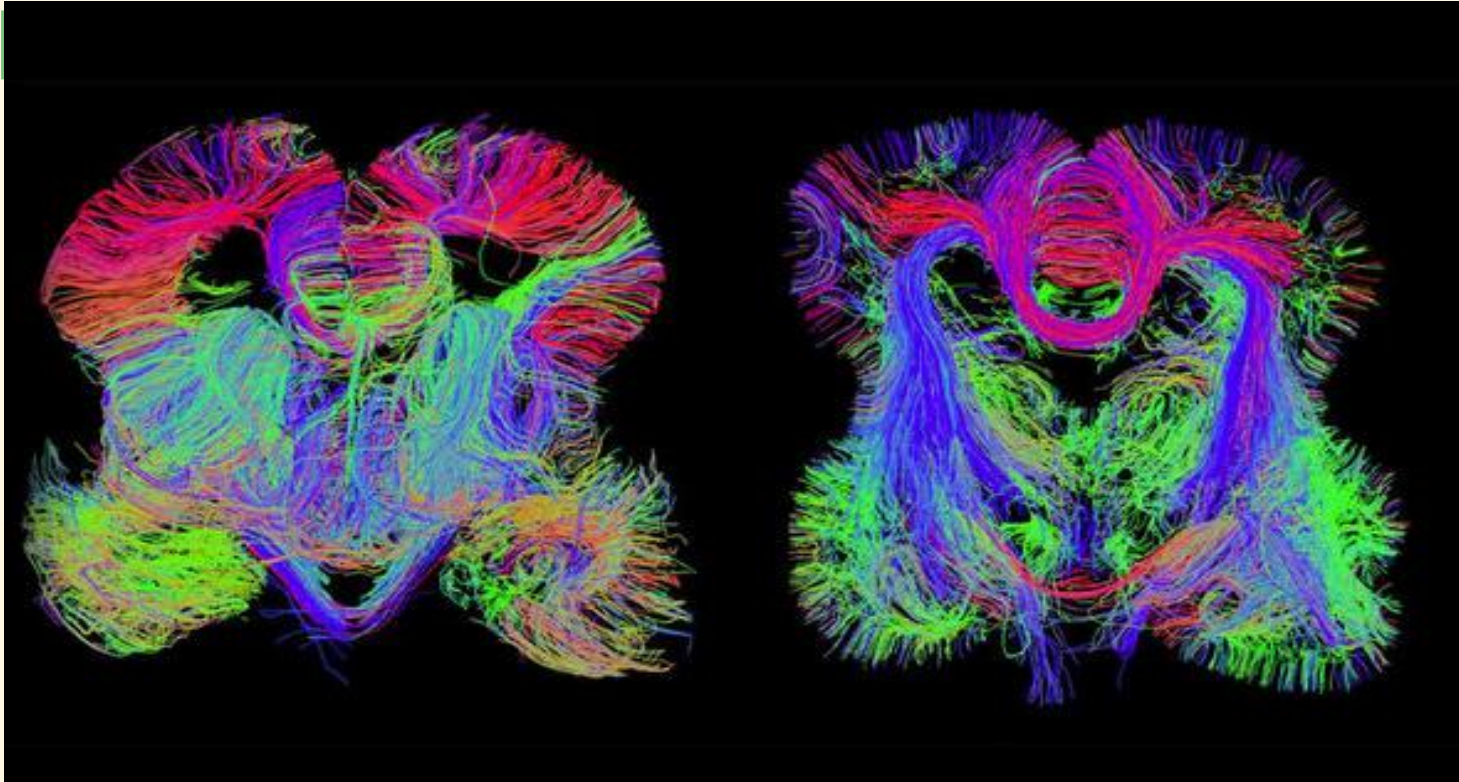

Percentil ift. køn og alder

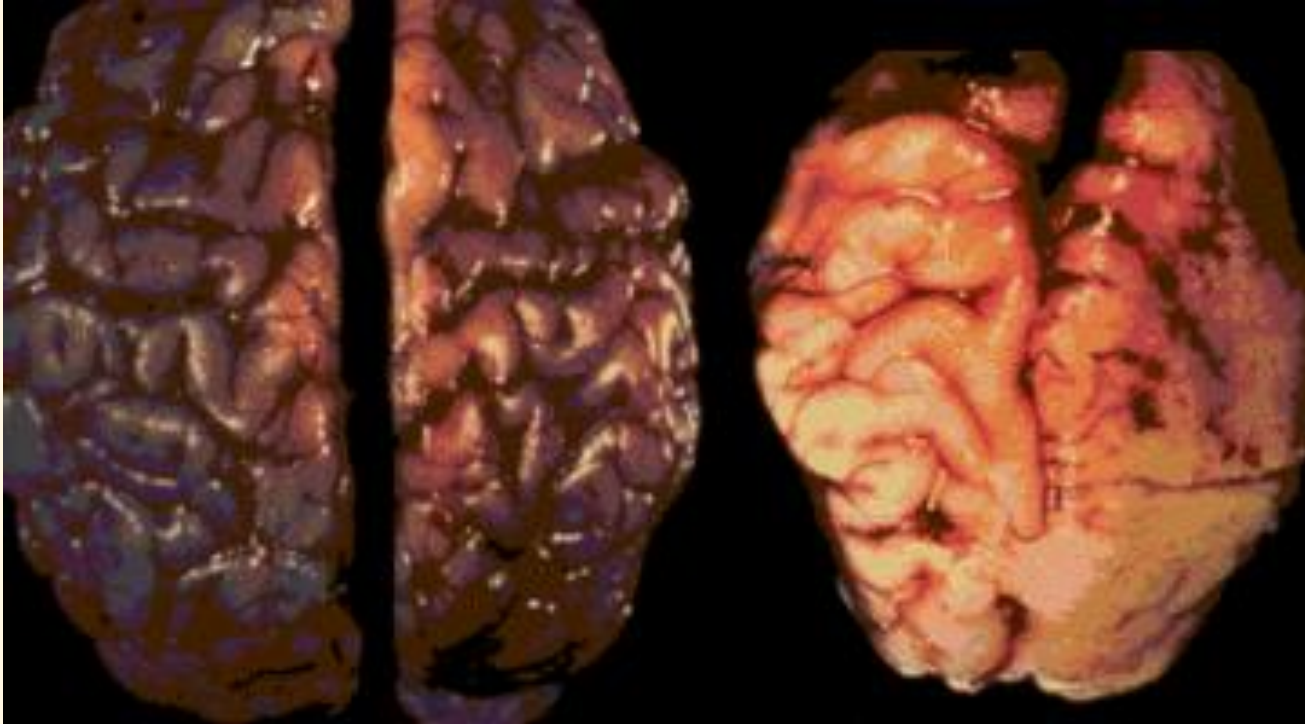
Typical Brain Network

Herunder ses en illustration af det neurale netværk, der er nødvendigt for at etablere selvbevidsthed, netværket som er farvet blå:

'Dåbsgaver'

(A) Healthy infant

Corpus callosum

Compared to MRI images
of a healthy infant's brain...

(B) Infant with fetal alcohol syndrome

...the MRI of an infant affected by fetal alcohol syndrome—caused by heavy consumption of alcohol by the mother during pregnancy—shows extensive abnormality, including reduced gray matter, complete absence of the corpus callosum, abnormal organization of the brain, and characteristic deformities of the head and face.

OVERSETE SKADESPÅVIRKNINGER

Genetisk betingede funktionsnedsættelser

Skader fra fosterudviklingen, mors brug af rusmidler

Skader fra iltmangel under fødsel

Hjernetraumer fra ulykker, vold, etc.

Skader fra højt alkoholforbrug

Omsorgssvigt, tilknytningsforstyrrelser, ekstrem mobning, manglende forståelse for og hjælp til medfødte funktionsnedsættelser, etc.

**MENNESKELIG
FAGLIGHED**

BAGGRUND FOR OPLÆGGET

Hvordan styrer vi
organisationen af?
FÆLLES menneskelig
faglighed

Implementering

Hvad er planen?

Hvem er mennesket?

Det fællesmenneskelige
Understøttet af det faglige

LEDELSE
& ORGANISATION

OMSÆTNING

RÅDGIVNING

UDREDNING

MENNESKESYN
& VÆRDIER

FÆLLESSKABETS
HUS

1 HVEM ER MENNESKET?

Tre kilder til viden:

- Brug noget planlagt tid til at lære den anden at kende gennem hyggesamvær før 'pædagogik'
- Livshistorie – anamnese: arvelighed, graviditet, fødsel, opvækst, institutioner/skole, voksenliv
- Kognitiv profil til at matche de pædagogiske metoder, krav, forventninger, 'overliggerer', handleplansmål – ex MoCA

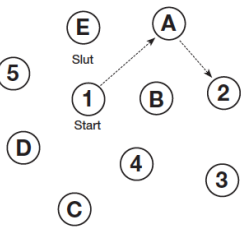
Montreal Cognitive Assessment (MOCA)

Navn: _____ Fødselsdag: _____ Køn: _____ Uddannelse: _____

VISUOSPATIEL / EKSEKUTIV

Kopier kubens

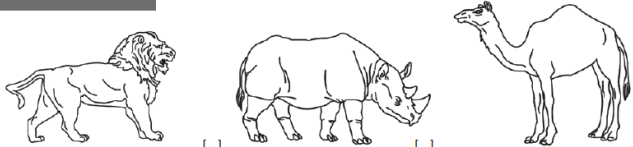
Tegn en urskive, der viser 10 min. over 11 (3 points)

Kontur [ ] Tal [ ] Visere [ ]

___/5

BENÆVNELSE

[ ] [ ] [ ]

___/3

HUKOMMELSE

Læs ordliste: Patienten skal gentage dem. Lav 2 forsøg. Genfremkald efter 5 min.

	ANSIGT	FLØJL	KIRKE	IRIS	RØD
1. forsøg					
2. forsøg					

Ingen point

OPMÆRKSOMHED

Læs talrække (1 tal/sek.). Patienten skal gentage tal i samme rækkefølge. [ ] 2 1 8 5 4
Patienten skal gentage tal i omvendt rækkefølge. [ ] 7 4 2

___/2

Læs bogstavlisten. Patienten skal banke i bordet med hånden, hver gang bogstav A læses. Ingen point ved > 2 fejl. [ ] **F B A C M N A A J K L B A F A K D E A A A J A M O F A B**

___/1

Seriell subtraktion med 7. Start med 100 [ ] 93 [ ] 86 [ ] 79 [ ] 72 [ ] 65
4-5 rigtige = 3 2-3 rigtige = 2 1 rigtig = 1 0 rigtig = 0

___/3

SPROG

Gen tag: Jeg ved kun, at det er John, der skal hjælpe i dag. [ ]
Katten gemte sig altid under sofaen, når hundene var i stuen. [ ]

___/2

Ordmobilisering: Nævn alle de ord du kan på 1 minut, der begynder med bogstavet F [ ] _____. (N ≥ 11 ord)

___/1

ABSTRAKTION

Ligheden mellem banan - appelsin = frugt [ ] tog - cykel [ ] ur - lineal

___/2

FORSINKET GENKALDELSE

Genkaldelse uden hjælp	ANSIGT	FLØJL	KIRKE	IRIS	RØD
[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Frivilligt Kategoriel hjælp choise

kun point for genkaldelse uden hjælp

___/5

ORIENTERING

DATO	MDR.	ÅR	DAG	PLADS	BY
[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

___/6

Normal ≥ 26/30

TOTAL ___/30
Tilføj 1 point hvis ≤ 12 års uddannelse

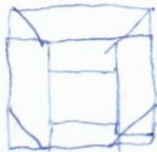
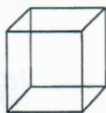
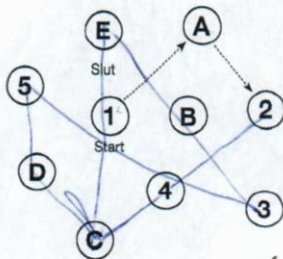
Udført af: _____

VISUOSPATIEL / EKSEKUTIV

Kopier kuben

Tegn en urskrive, der viser 10 min. over 11 (3 points)

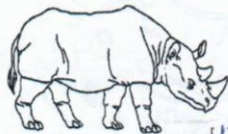

Kontur [1] Tal [1] Visere [1] 05

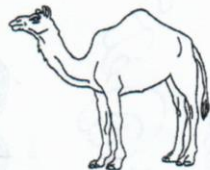
BENÆVNELSE

[1]

[1]

[1]

3/3

HUKOMMELSE

Læs ordliste: Patienten skal gentage dem. Lav 2 forsøg. Genfremkald efter 5 min.

	ANSIGT	FLØJL	KIRKE	IRIS	RØD
1. forsøg	1				1
2. forsøg	1				1

Ingen point

OPMÆRKSOMHED

Læs talrække (1 tal/sek.), Patienten skal gentage tal i samme rækkefølge. [1] 2 1 8 5 4
Patienten skal gentage tal i omvendt rækkefølge. [1] 0 7 4 2

1/2

Læs bogstavlisten. Patienten skal banke i bordet med hånden, hver gang bogstav A læses.

Ingen point ved > 2 fejl. [ ] F B A C M N A A J K L B A F A K D E A A A J A M O F A A B

0

Serielt subtraktion med 7. Start med 100

[1] 93 [1] 86 [1] 79 [1] 72 [1] 65
4-5 rigtige = 3 2-3 rigtige = 2 1 rigtig = 1 0 rigtig = 0

3/3

SPROG

Genlag: Jeg ved kun, at det er John, der skal hjælpe i dag. Katten gemte sig altid under sofaen, når hundene var i stuen.

[1] 0

1/2

Ordmobilisering: Nævn alle de ord du kan på 1 minut, der begynder med bogstavet F [ ] F (N ≥ 11 ord)

0/1

ABSTRAKTION

Ligheden mellem banan - appelsin = frugt [0] tog - cykel [0] ur - lineal [0]

2/2

FORSINKET GENKALDELSE

Genkaldelse uden hjælp	ANSIGT	FLØJL	KIRKE	IRIS	RØD
	[0]	[0]	[0]	[0]	[0]
Frivilligt Kategoriel hjælp choice					1

kun point for genkaldelse uden hjælp

0/5

ORIENTERING

DATO	MDR.	ÅR	DAG	STED	BY
[0]	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]

5/6

2 HVAD ER PLANEN?

'PIXI-BOG'	1 HVEM ER MENNESKET?	2 HVAD SKAL VI OG HVORDAN?
1 DET FÆLLES- MENNESKELIGE	Menneskelige træk Fællesmenneskelige ressourcer (historisk) Lyset i øjnene	Gøre: Noget aktivt? Sammen med nogen? Meningsfuldt?
2 DET, DER HAR STÅET I VEJEN FOR MENNESKET	Kognitive funktionsnedsættelser Traumer, tilknytning, etc. Psykiatri, rusmidler	Udvikle menneskets evner til selv at skabe sit liv? Bygge pædagogiske stilladser rundt om? Være den andens planlægger, hukommelse, etc.?

2 HVAD ER PLANEN?

'PIXI-BOG'	1 HVEM ER MENNESKET?	2 HVAD SKAL VI OG HVORDAN?
1 DET FÆLLES- MENNESKELIGE	Vil gerne samarbejde, glad Vil gerne samvær Opmærksom, omsorg Vi gerne bidrage	Aktivt, sammen, meningsfuldt: Bage boller sammen til de andre Krejle for at give de andre en fest Gå tur med ældre demente
2 DET, DER HAR STÅET I VEJEN FOR MENNESKET	Kognitive funktionsnedsættelser Traumer, tilknytning, etc. Psykiatri, rusmidler	Se lyset i øjnene, gribe bolden, organisere det, håndføre igennem, sammen med, være hukommelsen

2 HVAD ER PLANEN?

Eks-bandemedlem, psykiatri, rusmidler
Skud- og stiksikker vest, opsøgt på institution ved højlys dag
Fra: 'Svær at få med ned til kondicyklen'
Til: Fast tre dage om ugen: faste loppemarkeder
Derefter søge på nettet for viden og værdi
Fast to dage om ugen reol på loppemarked,
hvor tingene sælges
'Aldrig set ham stråle så meget,
som da en dame gik med en ting, hun havde købt af ham!'

2 HVAD ER PLANEN?

Caroline:

DF 200 Paranoid skizofreni,
kompliceret af et omfattende misbrug

DF 191 Skadelig brug
af flere eller andre psykoaktive stoffer

DZ 618 Omsorgssvigt

IKKE ADHD, selv om andre i familien er diagnosticerede!

Skizofreni, selv om ingen i familien er diagnosticerede

2 HVAD ER PLANEN?

Massive rusmiddelproblemer fra tidlig alder, injicerer ukritisk

Mange gange misbrugsbehandling. Retspsykiatrisk dom.

Stolt af tatovering på anklen af paragraffen

‘vold mod tjenestemand i funktion’.

‘Yoyo’ på retspsykiatrisk afdeling.

Stor gæld ‘til de forkerte’,

som tropper op på botilbuddet i fuldt dagslys

Stor mistrivsel, tæt på overdosedød med Fentanyl.

2 HVAD ER PLANEN?

**Frustrerende møder med overlæger i retspsykiatrien,
'immune' overfor forskningsresultater/
bange for konsekvenser for borger/kollegers reaktioner
Flyttes til anden region i afmagt,
placeres på lille bosted,
arbejde med mental folkesundfaktorer og neuropædagogik,
udvekslinger med overlæge, iværksættelse af forsøg med overvåget
ritalinbehandling**

2 HVAD ER PLANEN?

Fuldstændigt clean i 1 ½ år nu,
uden nogen form for 'misbrugsbehandling'
Ny overlæge, stolt over resultater,
glad for ny forståelse
og nyt syn på adhd-behandling af mennesker
med rusmiddelproblemer.
'Nu er jeg ikke længere en tabt sag,
nu er jeg en rollemodel!'

MENNESKELIG FAGLIGHED I DRIFT

Institutioner i Skanderborg:

Sætte den samlede struktur

**for menneskelig faglighed i drift på organisations-
/institutionsniveau**

Enkeltsager, VISO m.m.: Sætte den samlede struktur

for menneskelig faglighed i drift på individniveau

Uddannelse i arbejdet med komplekse sager, seminarer.dk

MENNESKELIG FAGLIGHED

Robert

**Jeg er egentlig mistet
meget af troen på behandlingsbegrebet
Da jeg blev indlagt første gang, troede jeg,
at de ville komme hen og give mig hånden
og spørge, hej, hvem er du?
Men det gjorde de ikke. De snakkede til mig,
som om jeg var en sygdom med ben**

MENNESKELIG FAGLIGHED

Anders

Uha det bliver godt, jeg får det så det summer
i hele kroppen, jeg er brugbar lige pludselig.
Jeg blev brugbar da I kunne bruge noget af det,
jeg kan, jeg blev et menneske
i stedet for en alkoholiker!

Tak for opmærksomheden

info@connec.dk

+45 93 40 30 14

Karolinska
Institutet

Centralstimulerande läkemedel vid samsjuklighet av ADHD och beroende

Christoffer Brynte

PhD-student Karolinska Institutet

Phycian Beroendecentrum Stockholm

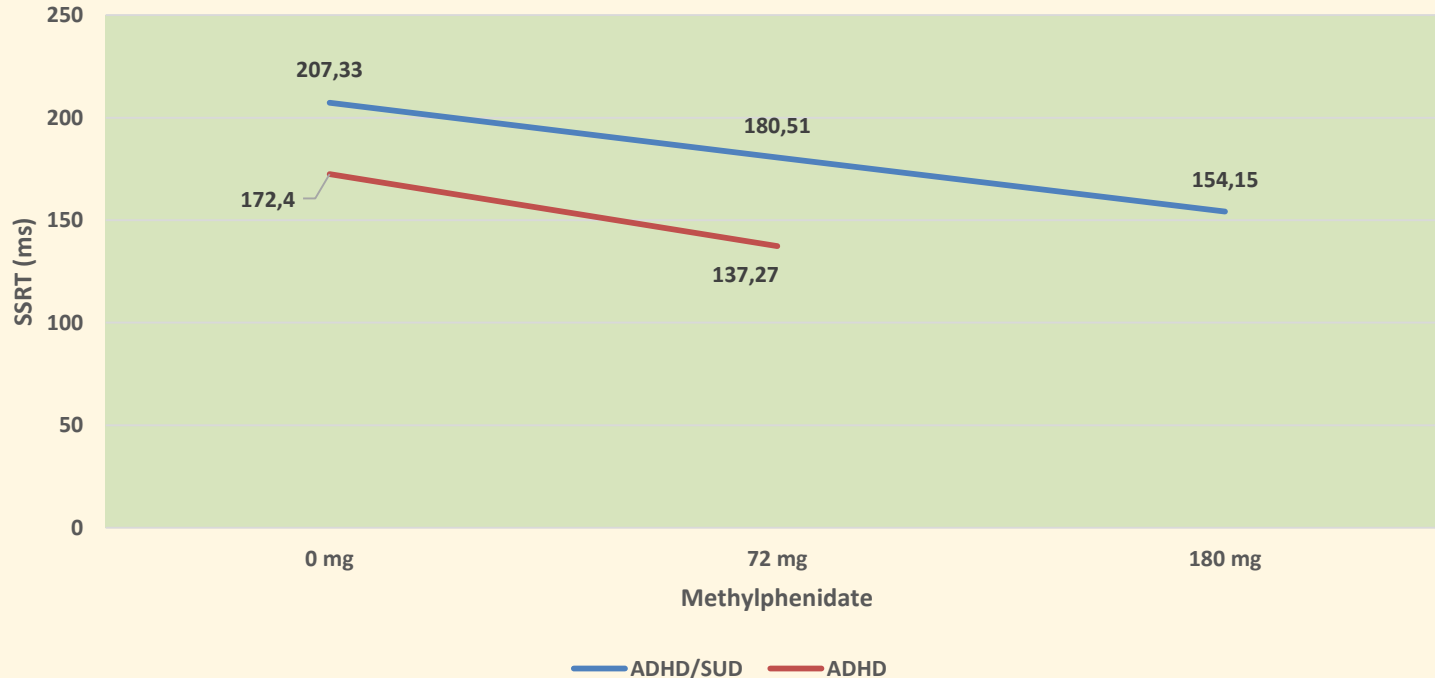
Christoffer.brynte@ki.se

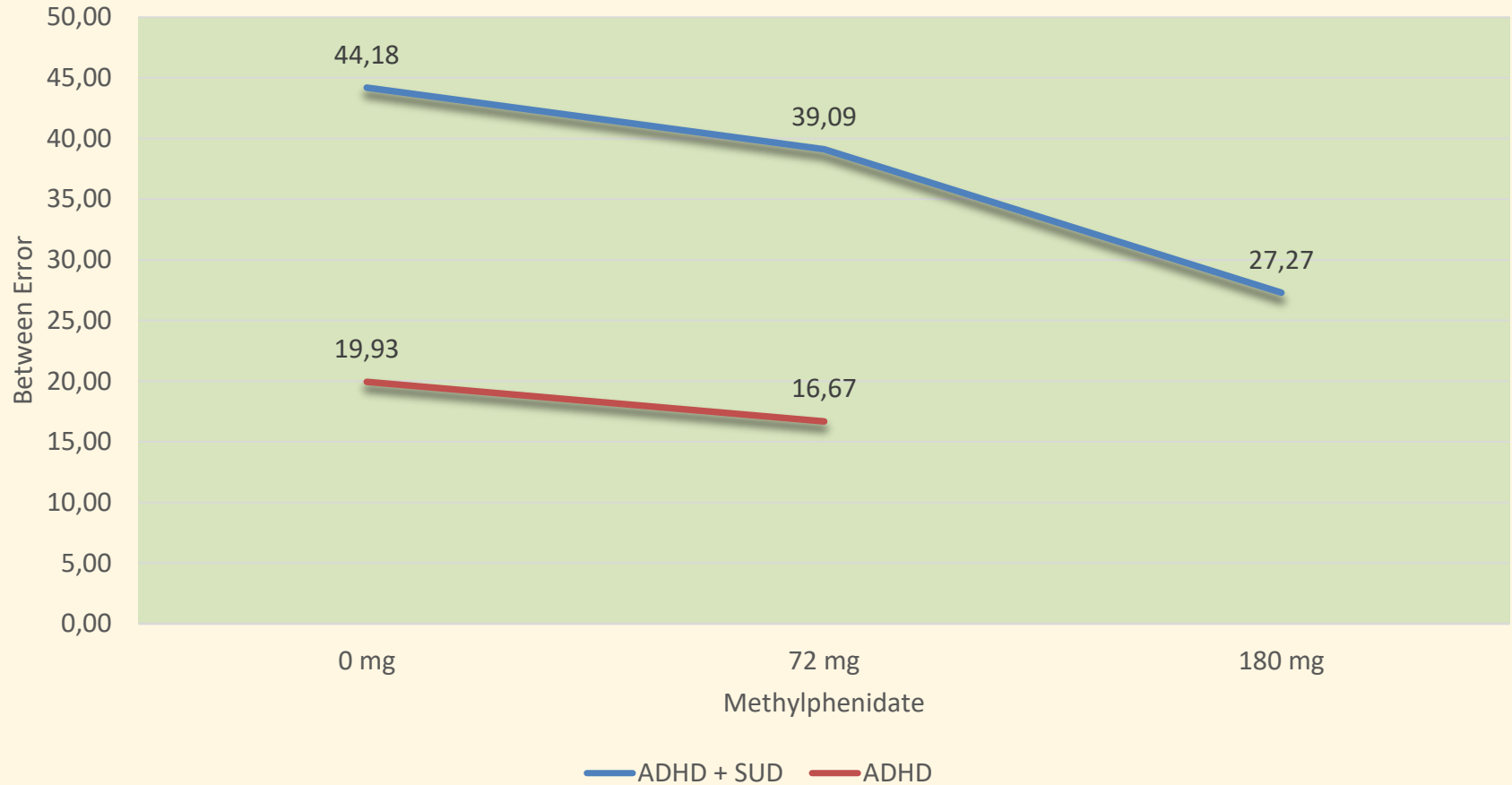
ADHD og rusmiddelafhængighed

Christoffer Brynte, Karolinska Institutet, Physician, Beroendecentrum Stockholm

Stop Signal Reaction Time

Spatial Working Memory

Rapid Visual Processing (Sustained Attention)

